

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΜΦΙΩΝ

ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

Υ Π Ο

Δρος ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑ
Μητροπολίτου Ἑλενουπόλεως

— Ἡ παροῦσα βιβλιογραφία ἀποτελεῖ συνέχειαν πλείονων προτέρων ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος ἐργασιῶν τοῦ γράφοντος¹. Ὡς ἐκ τούτου διαιρεῖται, ὡς καὶ ἐκεῖναι περίπτου, εἰς δύο μέρη: 1) τὰ βοηθήματα περὶ τὴν ἱερὰν ἐνδυμασιολογίαν καὶ κεντητικὴν, καθὼς καὶ περὶ τὰ λειτουργικὰ ἄμφια γενικῶς καὶ 2) τὰ βοηθήματα περὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον.

Συντμήσεις:

ΑΔ	: Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον, Ἀθῆναι 1 (1945) —.
ΑΕΚΔ	: Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, Ἀθῆναι 1 (1946) —.
Ἀν.	: Ἀνάπλασις, Ἀθῆναι 1 (1887) —.
ΑΧ	: Ἀνδριακὰ Χρονικά, Ἀθῆναι 1 (1948) —.
ΓΠ	: Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Θεσσαλονίκη I (1917) —.
ΔΙΕΕ	: Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1 (1903) —.
ΔΧΑΕ	: Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἐν Ἀθήναις 1 (1892) —.
ΕΑ	: Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, Κων/πολις 1 (1880)-43 (1923).
ΕΑ	: Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, Ἀθῆναι 1 (1977) —.

1. T. Papas (Ἑλενουπόλεως), Studien zur Geschichte der Messgewänder im byzantinischen Ritus (Miscellanea Byzantina Monacensia) 3, Μόναχον 1965, XV-XLIII. Τοῦ Ἀύτοῦ, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, ΕΦ 53 (1971) 578-587, 56 (1974) 408-416. Τοῦ Ἀύτοῦ, Βιβλιογραφία λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 45 (1974) 172-193 καὶ ἀνὰτ. Τοῦ Ἀύτοῦ, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 47 (1979) 313-329, 52 (1981) 754-778 καὶ ἀνὰτ.

- ΕΕΒΣ : Ἑπετηρίς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1 (1924) —.
- ΕΕΘΣΠΘ : Ἐπιστημονική Ἑπετηρίς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1 (1955) —.
- ΕΕΚΣ : Ἑπετηρίς Ἑταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1 (1938) —.
- ΕΛΤ : Ἑλληνική Λαϊκή Τέχνη, Ἀθῆναι 1 (1970) —.
- ΕΦ : Ἑκκλησιαστικὸς Φάρος, Ἀλεξάνδρεια 1 (1908) — 51 (1922). Ἀντὶς Ἀμπέμπα 51 (1952/1965) —.
- Η : Νεώτερον Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν. Νέα ἔκδοσις. Ἐκδοσις τῆς Ἑγκυκλοπαιδικῆς Ἐπιθεωρήσεως «Ἡλίου», Ἀθῆναι 1 (1976) — 23 (1980).
- ΗΕ : Ἡπειρωτικὴ Ἑστία, Ἰωάννινα 1 (1951) —.
- ΗΧ : Ἡπειρωτικὰ Χρονικά, ἐν Ἰωαννίνοις 1 (1926) —.
- Θ : Θεολογία, ἐν Ἀθήναις 1 (1923) —.
- Θρ. : Θρακικά, ἐν Ἀθήναις 1 (1928) —.
- ΘΧΕ : Θρησκευτικὴ καὶ Χριστιανικὴ Ἑγκυκλοπαιδεία, 2τ., Ἀθῆναι 1936-1937.
- Λ : Ἡ Λειμωνιάς, Λέσβος 1 (1971) —.
- Μνήμη Συνόδου : Μνήμη Συνόδου Ἀγίας Β' Οἰκουμενικῆς (ἐν Κων/πόλει-381). Ὁ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ ἑορτασμός τῆς 1600ῆς ἐπετείου τῆς Συνόδου. Χρονικά καὶ μελέται, Θεσσαλονίκη (ὕπὸ ἔκδ.).
- Ο : Ὁρθοδοξία, Σταμπούλ 1 (1926) — 38 (1963).
- ΟΤ : Ὁρθόδοξος Τύπος, Ἀθῆναι 1 (1960) —.
- Παρ. : Παράδοση. Δίμηνο περιοδικὸ Ὁρθόδοξου ζωῆς, λόγου καὶ τέχνης, Ἀθῆναι 1 (1977) —.
- ΠΑΑ : Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐν Ἀθήναις 1 (1926) —.
- ΠΑΕ : Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἐν Ἀθήναις 1 (1837) —.
- ΠΕΚ : Πυρουνάκη Γ., π., ἐκδ., Προβλήματα. Ἐκκλησιαστικά-κοινωνικά, Ὁργανο τῆς «Κίνησης γιὰ τὴν Νεότητα», Ἀθήνα.
- Πελ. : Πελοποννησιακά, Ἀθῆναι 1 (1956) —.
- ΠΣΒΜΑΤ : Πρῶτο Συμπόσιο Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης «Νεώτερα εὐρήματα-νεώτερες ἔρευνες». Πρόγραμμα καὶ περίληψις ἀνακοινώσεων. Ἀθήνα 28, 29 καὶ 30 Ἀπριλίου 1981, Ἀθήνα 1981.

- Υ : Ὑδρία, Ἑλληνικὴ καὶ Παγκόσμια Μεγάλῃ Γενικῇ Ἐγκυ-
: κλοπαιδεύει, Ἀθῆναι 1 (1978) —.
- XK : Χριστιανικὴ Κρήτη. Creta Christiana, ἐν Ἑρακλείῳ 1
(1912) —.
- BCH : Bulletin de Correspondance Hellénique, Paris 1 (1876) —.
- BOR : Biserica Ortodoxa Romana, Bucuresti 1 (1882) —.
- ECR : Eastern Church Review, London 1 (1966/7) —.
- LCI : Lexikon der christlichen Ikonographie, 7 τ., Rom.
Freiburg. Basel. Wien 1968-1974.
- M : Das Münster, Freiburg 1 (1947) —.
- MPU : Muzej Primenjene Umetnosti, Zbornik, Beograd 1
(1955) —.
- NCE : New Catholic Encyclopedia, 15 τ., Washington 1967.
- RDK : Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte, Stutt-
gart 1 (1937) —.
- REB : Revue des Études Byzantines, Paris 1 (1943) —.
- SBI : Walter C., Studies in Byzantine Iconography, London
1977.
- ἀνάτ. : ἀνάτυπον.
- ἀ.τ. : ἀνευ τόπου.
- ἀ.χ. : ἀνευ χρόνου.
- ἀρ. : ἀριθμός.
- Diss. : Dissertation.
- ἐκδ. : ἔκδοσις, ἐκδότης.
- ἐπιμ. : ἐπιμέλεια.
- ἱερ. : ἱερεύς.
- κείμεν. ἐν γραφ. : κείμενον ἐν γραφομηχανῇ.
- κριτ. : κριτικὴ.
- μετάφ. : μετάφρασις.
- περ. : περίοδος.
- π. : πρεσβύτερος.
- πρωτοπρ. : πρωτοπρεσβύτερος.
- τεῦχ. : τεῦχος.
- τ. : τόμος, τόμοι.
- χειρ. : χειρόγραφον.

Α'. ΙΕΡΑΤΙΚΑ ΑΜΦΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

1. Περί τῆς ἱεράς ἐνδυματολογίας καὶ κεντητικῆς γενικῶς:

α) Ἑλληνικαί:

- , Ἀντιδράσεις ἀπὸ τὴν πρότασι καταργήσεως τοῦ ράσου, ΕΑ ἀρ. 120, 1.10. 5 (1981) 1,7.
 - , Ἀρχιμανδρίτης, ΘΧΕ 2 (1937) 141-142.
 - , Διαμαρτυρία ἱερέων γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ ράσου, ΕΑ ἀρ. 124, 1.12. 5 (1981) 3,7.
 - , Διάταγμα περὶ τῆς κανονικῆς περιβολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, ΓΗ 15 (1931) 90-91.
 - , Ἑλευθερα. Ἐνδύματα κληρικῶν, ΠΕΚ ἀρ. 2/3 7-9 (1981) 7.
 - , Ἱερεῖς τῆς Ἱ.Μ. Περιστερίου τάσσονται κατὰ τοῦ ράσου, ΕΑ ἀρ. 125, 16.12. 6 (1981) 7.
 - , Κληρικοὶ χωρὶς ράσο στοὺς δρόμους, ΕΑ ἀρ. 147, 16.11. 7 (1982) 7.
 - , Μανδήλιον (λειτουργικὴ), Η 14 (1978) 195.
 - , Ματιὲς στὰ περασμένα. Πῶς λειτουργοῦσε ὁ Μ. Πρωτοπαπᾶς, ΠΕΚ ἀρ. 24, 9 (1971) 459.
 - , Μεγαλόσχημος, Η 14 (1978) 362.
 - , Μίτρα (λειτουργικὴ), Η 15 (1978) 144.
 - , Ὁ Θεοφ. Μελόης διευκρινίζει. Δὲν καταργήθηκε τὸ ράσο στὶς ΗΠΑ, ΕΑ ἀρ. 128, 1.2. 6 (1982) 1.
 - , Οἱ σχέσεις ἐκκλησίας καὶ κράτους διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Θέμα Συνεδρίου στὴν Ἱ. Μητρόπολιν Φλωρίνης, ΕΑ ἀρ. 119, 16.9. 5 (1981) 3.
 - , Ράβδος ποιμαντορικῆς, Η 19 (1979) 384.
 - , Σάκκος, Η 20 (1979) 42.
 - , Τὸ μοναχικὸν σχῆμα, Παρ. 2 (1978) 281-286.
 - , Τὸ ράσο καὶ ὁ παπᾶς, Παρ. 1 (1977) 72.
 - , Ὑφαντουργία καὶ πολιτικὴ. Τὰ χρυσοκέντητα ἄμφια τοῦ Βυζαντίου. Ἡ χθεσινὴ ὁμιλία τῆς Δίδος Μαρ. Θεοχάρη, Τὸ Βῆμα 20.5. 37 (1981).
- Β α λ λ ι ά ν ο υ Θ., Ἐπιστολαὶ περὶ τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, συγγραφεῖσαι Ρωσιστὶ καὶ τὸ πέμπτον ἥδη ἐκδοθεῖσαι ἐν Πετροπόλει τὸ 1844, μετενεχθεῖσαι δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀθῆναι⁴ 1864.

- Βασιλειάδης Ν. Π., Τὸ Μυστήριον τοῦ θανάτου, 'Αθήναι 1980.
- Βασιλείου, ἱερ., 'Επιστολαὶ πρὸς τὴν 'Ανάπλασιν. Νὰ προετοιμασθῇ ὁ λαός, 'Αν. περ. Β', ἀρ. 93, 3. 84 (1961) 13.
- Τοῦ Αὐτοῦ, 'Επιστολαὶ πρὸς τὴν 'Ανάπλασιν. 'Η ἐνδυμασία τῶν κληρικῶν, 'Αν. περ. Β', ἀρ. 95, 5. 84 (1961) 14.
- Γεδεών Μ. Ι., Στολὴ ἐορτῆς, ἐνδυμα γάμου, ΕΑ 9 (1889) 194-195, 203, 210-211, 222-224.
- Τοῦ Αὐτοῦ, 'Ιεραὶ συνήθειαι ναῶν Κωνσταντινουπόλεως, ΠΑΑ 10 (1935) 472-476.
- Γεωργίου, πρ. Νευροκοπίου, 'Ιεροτελεστικά, τυπικά, σχόλια, 'Ο 'Εφημέριος 6 (1957) 538-543.
- Γκράτσιου Ο., Γιά τὴν καταγωγὴ ἑνὸς εἰκονογραφικοῦ τύπου ἱεραρχῶν, ΠΣΒΜΑΤ. 14.
- Δημητροκάλλη Γ., Παλαιοχριστιανικοὶ καὶ βυζαντινοὶ μαϊάνδροι, 'Αθήνα 1982.
- 'Ενισλείδης Χ. Μ., Τὰ ἱερατικά ἄμφια τῆς Μ. Παρασκευῆς, ΟΤ ἀρ. 431, 14.11. 20 (1980) 3.
- 'Ενυάλη Λ., Παραδόσεις περὶ τοῦ ἰδιάζοντος ἱερατικοῦ καλύμματος ἐν Φιλιππουπόλει, Λαογραφία 6 (1917-8) 253.
- Ζερλέντου Π. Γ., Τὸ ἐν τῇ νήσῳ 'Ανάφη Πατριαρχικὸν Σταυροπηγιακὸν Μοναστήριον Παναγίας τῆς Καλαμιωτίσσης, ΔΙΕΕ 7 (1910) 489-497.
- Ζευγάδακη Ν. Ε., Τελετουργικά σημειώματα. 'Η Μεγάλῃ 'Εβδομάς καὶ τὸ 'Αγιον Πάσχα εἰς τὸ 'Ηράκλειον Κρήτης, ΟΤ ἀρ. 352, 13.4. 19 (1979) 2.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μία παράλειψις, ΟΤ ἀρ. 356, 11.5. 19 (1979) 3.
- Τοῦ Αὐτοῦ, 'Η στολὴ τῶν κληρικῶν τὴν Μεγάλῃν Παρασκευὴν (ποία ἡ Τάξις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον), ΟΤ ἀρ. 403, 4.4. 20 (1980) 4.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Τὰ ἄμφια τῆς Μ. Παρασκευῆς, ΟΤ ἀρ. 429, 31.10. 20 (1980) 3.
- Ζώρα Π., ἐπιμ., Μουσεῖον 'Ελληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης. Κεντήματα καὶ κοσμήματα τῆς ἑλληνικῆς φορεσιᾶς, 'Αθήνα 1966.
- Johnstone J., 'Η βυζαντινὴ παράδοση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κεντήματος (ὕφαντά καὶ κεντήματα), ΕΛΤ ἀρ. 1 (1970) 45-49.
- Ίωαννίδου Β. Χ. — Σκουτέρη Β. Κ., Κατήχησις καὶ Λειτουργική, 'Αθήναι 1969.
- Καββαθῆ Β., Αὐτὴ ἡ πανάκριβη «γκαρνταρόμπα» τῶν ἀρχιερέων, 'Ενα, τεύχ. 37, 8. 12 (1983) 138-144.
- Καλογερόπουλου Ε., Πουλιὰ καὶ δένδρα, πορεία καὶ παράγοντες μετασχηματισμῶν σὲ θρακιώτικους τσεβρέδες, Β' Συμπόσιο Λαογρα-

- φίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου ("Ἡπειρος-Μακεδονία-Θράκη) Κομοτηνῇ, 19-22 Μαρτίου 1975. Πρακτικά, Θεσσαλονίκη 1976, 127-165.
- Κ α λ ύ β α Ε., Ἀρχιμ., Τὸ ὀρθόδοξο ἱερατικὸ σχῆμα, Ἀθήναι ἔ.χ. (1983).
- Κ α τ σ ι β ε λ ά κ η Γ., Ἀρχιμ., Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Ἀνάπλασιν. Ἡ τροποποίησις τοῦ ράσου, Ἀν. περ. Β', ἀρ. 94, 4. 84 (1961) 14.
- Κ ε φ ά λ α Κ. Π., Ἡ Μακεδονικὴ χειροτεχνία τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας, ΕΛΤ ἀρ. 1 (1970) 50-4.
- Κ ο υ μ ί δ η Ν., Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἀνάπλασιν», Ἀν. περ. Β' ἀρ. 77,8/9. 82 (1959) 102.
- Μ α κ ρ ῆ Κ. Α., Ἑλληνικὴ καλλιτεχνικὴ παράδοση καὶ σύγχρονη χειροτεχνία, Ἀθήνα 1981.
- Μ α ρ α β ᾶ - Χ α τ ζ η ν ι κ ο λ ά ο υ Α., Παραστάσεις τοῦ Πατριάρχου Νικολάου Γ' τοῦ Γραμματικοῦ σὲ μικρογραφίες χειρογράφων, ΔΧΑΕ περ. Δ' 10 (1980-1) 147-160.
- Μ ά τ σ α Ν., Κάποιες μνῆμες ἀπὸ τὴν Ἐκθεση Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν, ΕΑ ἀρ. 177, 16.2. 8 (1984) 4.
- Μ ι χ α ῆ λ - Δ έ δ ε Μ., Ἡ φορεσιὰ τῆς Μεσογειώτισσας, Ἀθήνα 1981.
- Μ ω ρ α ῖ τ ο υ Δ., Ἀμφια, ΘΧΕ 1 (1936) 928-932.
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Δεκανίκιον, ΘΧΕ 2 (1937) 1291-1292.
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Ὁράριον, Η 18 (1979) 89.
- Ο ἰ κ ο ν ο μ ά κ η - Π α π α δ ο π ο ὺ λ ο υ Γ., Ἐκκλησιαστικὰ ἀργυρᾶ, Ἀθήνα 1980.
- Π α ν α γ ο π ο ὺ λ ο υ Ι. Θ., Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον. Μελέται-ἄρθρα-γνωμοδοτήσεις ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομολογίας, Ἀθήναι 1980.
- Π α ν ώ τ η Α., Μιὰ ὑπόθεξις τοῦ Γεωργίου Παπανδρέου, Ἡ ἐπισήμοποίησις καὶ νομικὴ προστασία τῆς περιβολῆς τοῦ κλήρου μας, ΕΑ ἀρ. 168, 1.10. 7 (1983) 7.
- Π α π ᾶ Α., Ἑλενουπόλεως, Ἀμφια Υ 7 (1978) 229-230.
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 52 (1981) 754-778 καὶ ἀνάτ.
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Μαριώρα, Υ (ὑπὸ ἔκδ.).
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Χαζράνιον, Υ (ὑπὸ ἔκδ.).
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Εἰκονογραφία τῶν παραστατικῶν μαρτυριῶν τῆς ἀμφιολογίας (καὶ εἰδικώτερον τοῦ θέματος τῶν Συνόδων), Μνήμη Συνόδου (ὑπὸ ἔκδ.).
- Τ ο ὺ Α ὕ τ ο ὺ, Προβλήματα γύρω στὶς ἐπιγραφές τῶν ἱερῶν ἀμφίων, ΕΕΘΣΠΘ 27 (1982) (ὑπὸ ἔκδ.).
- Π α π α γ ι ά ν ν η Κ., Οἶκον., Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς Θείας Λατρείας, ΓΠ 51 (1968) 345-354 καὶ ἀνάτ.

- Παπαγιαννοπούλου Ι. Γ. — Μαρκέτου Σ. Γ., 'Ατομικὸς καλλιπυσμὸς κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, Θ 54 (1983) 762-778.
- Παπαδοπούλου Κ. Ν., π., Τὸ χρῶμα τῶν ἀμφίων τῆς Μ. Παρασκευῆς, 'Εκκλησία 60 (1983) 238-242.
- Προβιλεγγίου Γ. Β., ἱερ., Εἰκὼν ἱστορικὴ καὶ θρησκευτικὴ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν 'Εορτῶν, 'Ερμούπολις Σύρου 1907.
- Ρούσσου Β., π., Μικρὸν Εὐχολόγιον (Ρωμαιο-Καθολικῆς 'Εκκλησίας), 'Ερμούπολις Σύρου 1930.
- Ρωμαίου Καρασταμάτη Ε., 'Η ποδιὰ τῆς Καραγκούνας (Πελοποννησιακὸ Λαογραφικὸ 'Ίδρυμα), 'Αθήνα 1980.
- Σαββέρη Θ., 'Αρχιμ., Τελετουργικά, ΟΤ ἀρ. 2, 20.5. 20 (1980).
- Tavachi L., Τὸ γούστο καὶ ἡ μόδα στὴ ραπτικὴ τέχνη, ΕΛΤ ἀρ. 12 (1973) 171-174.
- Σακελλαροπούλου Μ., 'Αρχιμ., (Μεσσηνίας), 'Η κόμη τῶν κληρικῶν, 'Ιερὸς Σύνδεσμος ἀρ. 88 (1896).
- Σιταρᾶ Α. Ε., 'Η Μάδυτος. Πόλις τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου ἐπὶ τοῦ 'Ελλησπόντου, 'Αθῆναι 1971.
- Στάθη Γ. Θ., 'Η βυζαντινὴ μουσικὴ στὸ συνέδριο «Musica Antiqua Europae Orientalis» (Πολωνία, Bydgoszcz 7-10 Σεπτεμβρίου 1982), Θ 54 (1983) 932-944.
- Σταυρίδου Β. Θ., Κριτ. Π. Σ. Παπαευαγγέλου, 'Η διαμόρφωσις τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφάνισεως τοῦ 'Ανατολικοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ 'Ελληνικοῦ κλήρου, Θεσσαλονίκη 1965, Στάχυς, τεῦχ. 8-9 (1967) 154-157.
- Σωμαρίπα Π. Θ., ἱερ., Στοιχεῖα Λειτουργικῆς, 'Αθῆναι 1940.
- Τσερνόγλου Α. Γ., 'Εκκλησιαστικὰ πένθη. Μητροπολίτης Κυδωνιῶν 'Αγαθάγγελος, ΑΕΚΔ 15 (1960) 105-118.
- Φιντία (Δάμτσα Ν.), Πολιτικὴ ψυχὴ. Τὸ ράσο, 'Ο Πολίτης ἀρ. 174, 11. 15 (1981) 1.
- Φουντούλη Ι. Μ., Χειροτονία πρεσβυτέρου (Κείμενᾶ Λειτουργικῆς 4), Θεσσαλονίκη 1977.
- Τοῦ Αὐτοῦ, 'Απαντήσεις εἰς λειτουργικὰς ἀπορίας Δ' (301-400), Θεσσαλονίκη 1982 (ἀνάτ. ἐκ τοῦ 'Εφημερίου).
- Χατζημιχάλη Α., 'Ηπειρωτικὴ Λαϊκὴ Τέχνη, ΗΧ 5 (1930) 253-264.

β) Ξέναι:

—, Saray Kaftanlari, Milliyet Türk Islâm Sanati. Kültür ve Sanat Eki τεῦχ. 9 (1981) 65-72.

A n s o n P. F., Churches, Their Plan and Furnishing, Milwaukee 1948.

- Appuhn H., Bildstickereien des Mittelalters im Kloster Lüne (Die bibliophilen Taschenbücher 377), Dortmund 1983.
- Arenhövel W. - Honselmann K., Brustkeuz, Lexikon des Mittelalters 2,4 (1982) 796-797.
- Bayne W. W., Liturgical Art. 8. Episcopal and abbatial, NCE 8 (1967), 881-886.
- Bauerreiss R., Abtsstab und Bischofsstab, Studien und Mitteilungen zur Geschichte des Benediktinerordens 68 (1957) 215-226.
- Becker J., Liturgical Art. 7. Vestments, NCE 8 (1967) 873-881.
- Behrens E., Die Passionsdarstellungen auf deutschen Kaselkreuzen der Spätgotik, Münster 1938, Diss.
- Berger M., Pallium romain et omophorion oriental, Notitiae 16 (1980) 405-10.
- Bertelt E., Gewandschilderungen in der erzählenden, höfischen Dichtung des 12. und 13. Jahrhunderts, Münster, Emstetten i. W. 1936.
- Boberg J.- Lechner M., Diakon LCI 6 (1974) 49-53.
- Bock C., Tonsure monastique et Tonsure cléricale, Revue de Droit Canonique 2 (1952) 373-406.
- Brakmann H., Zu den Liturgien des christlichen Ostens, Archiv für Liturgiewissenschaft 24 (1982) 377-410.
- Buschhausen H., Κριτ. E Piltz., Kamelaukion et Mitra, Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik 30 (1981) 397-8.
- Buslaev F. I., Drevnerusskaja Boroda, Idem, Socinenija, 2 τ., S. Petersburg 1910, 218-239.
- Chrysostomos, Archim., Historiographical Problematics in the Study of the Origin of Liturgical Vesture, Greek Orthodox Theological Review 26 (1981) 87-96.
- Idem, Orthodox Liturgical Dress, Brookline Mass. 1981.
- Chrysostomos, Archim.-Auxentios, Hierom. Some Summary Remarks on the Development of Byzantine Liturgical Vesture: its Social and Mystical Significance, Diakonia 16 (1981) 55-62.
- Dean B., Church Embroidery. A Handbook, London 1982.
- Delehaye H., «Les Saints dans l'art», in Cinq leçons sur la méthode hagiographique, Brüssel 1934, 119-129.
- Domay G., Le costume au moyen âge d'après les sceaux, Paris 1880.
- Dmitrivskij A. A., Bogosluzebnye Odezdy Svjaščenno-Cerkovno-Sluzitelej, Rukocodstvo dija Cel' slich Pastyrej, Kazan 1903.
- Eissengarthen J., Die formale und künstlerische Entwicklung

- des liturgischen Gewandes seit den Anfängen, M 32 (1979) 117-125.
- Eulogij, Archim., Velikij Angel'skij Obraz v Pravoslavnom Monastestve, Zurnal Moskovskoj Patriarchii 8 (1979) 23-27.
- Fourles A. A., Der Ring in der Antike und im Christentum. Der Ring als Herrschaftssymbol und Würdezeichen, Münster 1971, Diss.
- Gobillot P., Sur la tonsure chrétienne et ses prétendues origines païennes, Revue d'Histoire Ecclésiastique 21 (1925) 399-454.
- Goldammer K., Farbe, liturgisch. Im Protestantismus, RDK 7 (1979) 121-139.
- Hofhansl E. — Häussling A. A., Farben-Farbensymbolik, Theologische Realenzyklopädie II, 1 (1982) 25-30.
- Hofmeister P., Der Streit um des Priesters Bart, Zeitschrift für Kirchengeschichte 62 (1943-4) 72-94.
- Innekentij, Archim., Postrizenie v Monastestve, Vilnius 1899.
- Jones C. — Wainwright G. — Yarnold E., The Study of Liturgy, London 1979.
- Judith H., Hofenk de Graaff, Zur Geschichte der Textilfärberei, Dokumenta Textilia, Restschrift für Sigrid Müller-Christensen v. M. Flury-Lemberg-K. Stolleis, München 1981, 23-36.
- Kaczynski R., Über Sinn und Bedeutung liturgischer Gewänder, M 32 (1979) 94-6.
- Keller H. L., Reclams Lexikon der Heiligen und der biblischen Gestalten. Legende und Darstellung in der bildenden Kunst, Stuttgart 1979.
- (Klesse B. — Tietzel B.), Kunstgewerbemuseum der Stadt Köln, Paramente des 19. Jahrhunderts aus Kölner Kirchenbesitz. Museen, der Stadt Köln. Ausstellung von 7.11.1980-11.1.1981 im Overstolzenhaus, Rheingasse 8-12.
- Kroos R. — Kobler F., Farbe, liturgisch. In der Katholischen Kirche, RDK 7 (1979) 54-121.
- Kuder U., Bischof, LCI 5 (1973) 403-415.
- Leadner G. B., Der Ursprung und die mittelalterliche Entwicklung der päpstlichen Tiara, Taina-Roland Hampe zum 70. Geburtstag am 2. Dez. 1978. ἐκδ. H. A. Cahn, E. Simon, Mainz 1980, 449-481.
- McCayne M., Colors, Liturgical, NCE 3 (1967) 1034.
- Idem, Liturgical Vestments, NCE 8 (1967) 915.

- Mc Cloud J., Clerical Dress and Insignia of the Roman Catholic Church, Milwaukee 1948.
- Marr N., Das Gewand des Herrn in den litterarischen Legenden der Armenier, Grusier und Syrer. Sbornik von Aufsätzen der Schüler des Prof. Baron Viktor Rosen, zum 25 jährigen Jubiläum seiner ersten Vorlesung, Petersburg 1897, 67-96. Πρβλ. Vizantij-skij Vremennik 6 (1899) 231-3.
- Van der Meer F., Images d'évêques dans l'antiquité chrétienne, P. Delhaye—L. Elders, εκδ., Episcopale Munus. Recueil d'études sur le ministère épiscopal offertes en hommage à Son Excellence Mgr. J. Gijsen. Avec une préface de J. Ratzinger, Assen: van Gorcum 1982, 439-460.
- Mellis L., Die eucharistische Epiklese in den Werken des Nikolaos Kabasilas und des Symeon von Thessaloniki (Teilabdruck der Doktoraldissertation), Roma 1977.
- Möller J., Zur Funktion der Nadel in der fränkisch-alemannischen Frauentracht, Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums 23/4 (1976/7) (1982) 14-53.
- Müsseler P., Asketen, LCI 5 (1973) 260-5.
- Nabuco J., Jus pontificalium, Tournai 1956.
- Idem, Episcopal Ceremony and Vesture, NCE 10 (1967) 972-973.
- Nainfa J. A., Costume of Prelates of the Catholic Church, according to Roman Etiquette, Baltimore 1909, 1926.
- Neševa V., Nakitut v srednovekovnija bulgarski Kostjum prez XIII-XIV vek, Bulg. entografija 3 (1978) 111-123.
- Onasch K., Liturgie und Kunst der Ostkirche in Stichworten, Leipzig 1981.
- Palmpv N., Postrizenie v Monašeste, Kiev 1914.
- Panaitescu P., L'aigle byzantin sur les vêtements des princes roumaines du moyen-âge, Bulletin de la Section Historique de l'Academie Roumaine 17 (1930) 64-67.
- Pavan V., La veste bianca battesimale iudicium escatologico nella chiesa dei primi secoli, Augustinianum 18 (1978) 257-271.
- Pazaurek G. E., Glasperlen und Perlen-Arbeiten in alter und neuer Zeit, Darmstadt 1911.
- Provatakis T., Monastery of Arkadi. Athens 1980.
- Restle M., Die Miniaturen des Codex Vindob. Hist. Gr. 53 (Beiträge zur Kunst des christlichen Ostens. I. Studiensammlung), Recklinghausen 1965.

- Robinson G., The Iconography of textiles, Atti V. Congresso Internazionali di Studi Bizantini 2 (1940) 365-371.
- Salaville S. — Nowack G., Le rôle du diacre dans la liturgie orientale. Étude d'histoire et de liturgie (Archives de l'Orient Chrétien 3), Athènes-Paris 1962.
- Schelle K. G., Die Geschichte des männlichen Bartes (bibliophile Taschenbücher 396), Dortmund 1983.
- Schnitzler T., Von Geschichte und Sinn der liturgischen Gewandung und Färbung, M 32 (1979) 97-9.
- Schreyer E., Die kirchliche Stickerei des Mittelalters, Die christliche Kunst (1929/30) 300.
- Sijpesteijn P. J., Στιχαρομαφόριον / Στιχαροφελώνιν, Zeitschrift Papyrologie und Epigraphik 39 (1980) 162-163.
- Staats R., Theologie der Reichskrone. Ottonische «Renovatio Imperii» im Spiegel einer Insignie, Stuttgart 1976. Κριτ. H. M. S., Dt. Archiv. 35 (1979) 630. H. Pfeiffer, Archiv. Hist. Pontif. 15 (1977) 388-392.
- Wagner J., Die geschichtliche Entwicklung der liturgischen Gewandung. Welche Hinweise gibt sie uns für eine zeitgenössische Erneuerung?, M 32 (1979) 91-94.
- Walter C., Lazarus a Bishop, REB 27 (1969) 197-208. SBI, 197-208.
- Idem, Heretics in Byzantine Art, ECR 3 (1970) 40-49. SBI, 40-49.
- Idem, Pictures of the Clergy in the Theodore Psalter, REB 31 (1973) 229-242. SBI, 229-242.
- Idem, La place des évêques dans le décor des absides byzantines, Revue d'art 24 (1974) 81-89.
- Idem, The Portrait of Jakov of Serres in London. Additional 39626. Its place in Palaeologue manuscript illumination, Zograf 7 (1976) 65-72.
- Idem, The Coronation of a Co-Emperor in the Skylitzes Matriensis, Actes du XIVe Congrès International des Études Byzantines II, Bucuresti 1975, 453-458; SBI, 453-458.
- Idem, L'évêque célébrant dans l'iconographie byzantine. L'assemblée liturgique et les différents rôles dans l'assemblée, έκδ. A. Triacca, Rome 1977, 321-331.
- Idem, Biographical scenes of the Three Hierarchs, REB 36 (1978) 233-260.
- Idem, Church Appointments in Byzantine Iconography, ECR 10 (1978) 108-125.

I d e m, Marriage Crowns in Byzantine Iconography, Zograf 10 (1979) 83-91.

I d e m, Art and Ritual of the Byzantine Church (Birmingham Byzantine Series), London 1982.

Wilckens L. v., Literaturbericht von 1945-1961. Textilien in Westeuropa, Zeitschrift für Kunstgeschichte 24 (1961) 261.

Wirth I., Fellkeid als Attribut, RDK 8 (1980) 1170-1210.

2. Περί τῶν ἐκδόσεων ἱερατικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον :

α) Ἑλληνικά :

—, Βιβλίον ἱερῶν σκευῶν, ἀμφίων καὶ ἀντικειμένων τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Παντελ(εήμονος Κουσγουντζουκίου), 1933-1934 (ἀνέκδοτον χειρόγραφον Κοινότητος Κουσγουντζουκίου).

—, 189 Βιβλ. Κτηματολόγιον — διάφορα σκεύη ἐπιπλα ἄμφια κ.λ. 1883 (χειρ. κῶδιξ Ἀρχείου Κοινότητος Πέραν).

—, Γωνιάς, μονή, ΘΧΕ 2 (1937) 1118.

—, Ἐκθεσις ἀνακρίσεως καὶ καταθέσεων..., Πρακτικά Κεντρικῆς Ἐφορείας Κοινότητος Χαλκηδόνος Γ' 1910-1922, 534-535, 537 (χειρ. κῶδιξ Ἀρχείου Γραφείων Κοινότητος Χαλκηδόνος).

Ἀλιπράντη Ν. Χ., Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος Μαρπήσεως Πάρου. Τὸ ἱστορικὸ μοναστήρι — τὸ κάστρον καὶ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Κεφάλου μὲ ἀνέκδοτα ἔγγραφα καὶ φωτογραφίες, ἐν Ἀθήναις 1975.

Ἀμουτζοπούλου Θ., Οἱ θησαυροὶ τῶν κρητικῶν μονῶν. Εἰς τὰς κρητικὰς μονὰς εὐρίσκονται κειμήλια εἰς εἰκόνας, σκεύη λατρείας, βιβλία, Κρητικὴ Ἑστία, τεύχ. 100, 12 (1960) 175-176.

Ἀντωνάκου Ν. — Μαύρου Τ., Ἑλληνικά μοναστήρια. Πελοπόννησος, Μονὲς Ἀρκαδίας, Ἀθήνα 1979, 11.

Ἀποστολίδου Ν. Κ., Κῶδιξ Νικηφόρου Φιλιππουπόλεως, Θρ. 12 (1939) 102-160.

Ἀτέση Β. Γ., πρ. Λήμνου, Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ΑΕΚΔ 13 (1958) 27-42, 93-108.

Τοῦ Ἀύτου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σκύρου, Ἀθήναι 1961.

Βινικίου Θ., Πανθεσσαλικὸν Λεύκιμα, Βόλος 1927.

Βιτάλης Φ., Ἀρχιμ., Ἄμφια Σιφνίων Ἱεραρχῶν στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀπολλωνίας, Σιφναϊκὴ Φωνὴ ἀρ. 208, 4.5.18 (1982) 2,3.

Τοῦ Ἀύτου, Ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος Ἀπολλωνίας Σίφνου (Ἱστορία-Λαογραφία), Ἀθήναι 1984.

- Βουρδουμπάκι Α. Π., Κρητικά ἔγγραφα ἐκ τῆς Ἐνετοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας, ΧΚ 2 (1913) 339-424.
- Γεδεών Μ. Ι., Κώδιξ ἀφιερωμάτων καὶ δωρεῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναόν, ΕΑ 4 (1884) 568-571, 581-6.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἐκκλησίαι τῶν Ὀρθοδόξων ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἱστορικαὶ εἰδήσεις περὶ τε τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς σχολείων [Πατριαρχικῶν Πινάκων παράρτημα], Κων/πολις 1888.
- Γενναδίου, Ἡλιουπόλεως-Κωνσταντίνου, Εἰρηνουπόλεως—Ἀγαθαγγέλου, Κυδωνίων, Πρακτικὰ περὶ παραλαβῆς τοῦ ἐν Γαλατᾶ ναοῦ τοῦ Χριστοῦ, 18.6.1947 (μετάφ. ἐκ τοῦ τουρκικοῦ. Κείμεν. ἐν γραφ. Γραφείου Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαχείου).
- Γιανναροπούλου Ι., Ἡ παρὰ τὴν Ζάλοχην Κορινθίας Μονὴ τοῦ Προφῆτου Ἡλιοῦ, Πελ. 7 (1969-70) 69-124.
- Γιαννοπούλου Ν. Ι., Ἱστορία καὶ ἔγγραφα τῆς Μονῆς Ξενιάς, ΔΙΕΕ 4 (1892) 653-689.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Θεσσαλίας, BCH 23 (1899) 396-416.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ ἱερὰ μονὴ Ξενιάς ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἀθῆναι 1934 (ἀνάτ. ἐκ τῶν Θεσσαλικῶν Χρονικῶν 4).
- Γκητάκου Μ. Χ., Ἱστορικὴ μονὴ Ρεκίτσας. Τὸ μοναστήρι τοῦ Παπαφλέσσα, ἐν Ἀθῆναις 1978.
- Γριτσοπούλου Τ. Γ., Οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων Σωφρόνιος καὶ Θεοφάνης, ΔΙΕΕ 13 (1959) 218-240.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ μονὴ Φιλοσόφου, ἐν Ἀθῆναις 1960.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μητροπολίτης Ἀμυκλῶν καὶ Τριπολιτζᾶς Δανιὴλ Παναγιωτόπουλος, Θ 31 (1960) 303-314, 424-443.
- Δεληβορριά Α., Ὁδηγὸς τοῦ Μουσείου Μπενάκη, Ἀθήνα 1980.
- Δελιαλῆ Ν. Π., Διαθῆκαι εὐεργετῶν τῆς πόλεως Κοζάνης μετὰ βιογραφικῶν σημειώσεων σχολίων καὶ εἰκόνων ἐκτὸς κειμένου, Θεσσαλονίκη 1970.
- Δεναξᾶ Δ., Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Θήρας, οἱ σεβάσμιοι ἐπίσκοποι καὶ παναγιώτατοι μητροπολίται αὐτῆς 1592-1931, Πειραιεὺς 1933.
- Δημητρίου Χ., Ἀρχιμ., Αἱ τρεῖς μεγάλοι ἱστορικαὶ μοναὶ Αἰγιαλείας καὶ Καλαβρύτων, ἐν Ἀθῆναις 1932.
- Δωρίζα Γ. Ι., Οἱ Τήνιοι καλλιτέχνες καὶ τὰ Μουσεῖα τῆς Τήνου, Ἀθῆναι 1979.
- Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἐκδ., Μουσεῖα καὶ συλλογές τῆς Ἑλλάδος, 1970 καὶ τμηματικὴ ἀνατύπωσις ἐν ΕΑΤ ἀρ. 5 (1971) 305-318.
- Εὐαγγελίδου Τ. Ε., Βρύλλειον-Τρίγλεια, ἐν Ἀθῆναις 1934.

- Εὐφροσύνης Ἰ. Ε., Ἱστορικαὶ σελίδες τῆς ἐν Πόντῳ ἱερᾶς Βασιλικῆς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς μονῆς Ἀγίου Γεωργίου Περιστερώτου καὶ τῆς ἐξαρχίας Γαλλιαίνης, Δράμα² 1937.
- Ζαρίκου Κ., Μοναχοῦ (Ἐπεξεργασία Χ. Θέμελη), Ἡ ἐν Βορείῳ Εὐβοίᾳ Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Γεωργίου Ἡλίου, Ἀθῆναι 1953.
- Ζιώγα Η., Καλλιτεχνικοὶ περίπατοι. Οἱ θησαυροὶ τοῦ Μουσείου Μπενάκη, Νεοελληνικὰ Γράμματα 17.7 (1938) 9,14.
- Ζώη Α. Χ., Ἱστορία τῆς Ζακύνθου, Ἀθῆναι 1955.
- Θεοχάρη Μ., Περὶ νέας πραγματείας τῆς μεταβυζαντινῆς τέχνης, ΠΑΑ 48 (1973) 66-86.
- Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ἐκδ., ΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα των — Ἡ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα της, τεύχη 2, Ἑλλάς 1983.
- Καλλιμάχου Δ. Π., Ἡ Σταυροπηγιακὴ μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (ἐξ ἀνεκδότων ἐγγράφων), ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1914 (ἀνὰτ. ἐκ τοῦ ΕΦ).
- Καλουμένου Δ., Ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια τῶν γεγονότων τῆς 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, Ἀθῆναι 1966.
- (Καταπότη Μ. Γ.), Κώδιξ Τοπλοῦ, Μύσων 2 (1913) 186-188.
- Κέντρον Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, Ἡ ἔξοδος. τ. Α'. Μαρτυρίαι ἀπὸ τὴς ἐπαρχίας τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Μικρασίας. Εἰσαγωγή-Ἐποπτεία Π. Μ. Κιτρομηλίδη, Ἀθήνα 1980. τ. Β'. Μαρτυρίαι ἀπὸ τὴς ἐπαρχίας τῆς κεντρικῆς καὶ νοτίας Μικρασίας. Πρόλογος Γ. Τενεκίδη, Εἰσαγωγή, Ἐπιλογὴ κειμένων, Ἐπιμ. Φ. Δ. Ἀποστολοπούλου, Ἀθήνα 1982.
- Κλαδᾶ-Πουταχίδη Σ. Γ., Ἡ ἐν Χαλδίᾳ τοῦ Πόντου ἱερὰ μονὴ Παναγία Γουμερᾶ, Ἀθῆναι 1972.
- Κλεομβρότου Ι. Γ., Μητροπολίτου Μυτιλήνης, Mytilena Sacra, τ. IV. Ναοὶ-Κειμήλια (Ν-Ω), Ἱστορία-Τέχνη, Θεσσαλονίκη 1981.
- Κτενᾶ Χ., Ἀρχιμ., Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Ἀθω ἱερὰ, Βασιλική, Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ μονὴ Δοχειαρίου καὶ αἱ πρὸς τὸ δοῦλον ἔθνος ὑπηρεσίαι αὐτῆς (963-1821), ἐν Ἀθήναις 1926.
- Κυριακίδου Ε. Θ., Ἱστορία τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα Ἱερᾶς Βασιλικῆς Πατριαρχικῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Σουμελᾶ, ἐν Ἀθήναις 1898.
- Κυριακοπούλου Θ. Κ., Δυὸ ἀπογραφές Ἡλειακῶν Μονῶν, Ἡλειακὰ τεύχ. 25-26, 10-12 (1977) 752-758.
- Κωστοπούλου Σ. Ν. καὶ Ἀδελφῶν, Ἐκκλησιαστικὰ σκεύη—πολυέλαιοι—ξύλογλυπτα. Κατάλογος Νο II, Ἀθῆναι ἄ.χ.

- Λ α μ π ά κ η Γ., Περιηγήσεις, ΔΧΑΕ 5 (1905) 29-88, 8 (1908) 3-41, 10 (1911) 2-52.
- Λ α μ π ρ ι ν ί δ η Μ. Α., Χοζοβιώτισσα. Ἡ χιλιόχρονη μονή τῆς Ἀμοργοῦ, Ἀθῆναι 1980.
- Λ ά μ π ρ ο υ Σ. Π., Σύμμεικτα. Τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ἄμφια τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Ταξιαρχῶν καλουμένου Βελιδίου, Νέος Ἑλληνομνήμων 8 (1911) 238.
- Λ ά π π α Κ., ἐπιμ., Ἀγία Λαύρα Καλαβρύτων. Α' Κείμενα ἀπὸ τὸν Κώδικα τῆς Μονῆς (Κέντρου Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν Ε.Ι.Ε. 19), Ἀθῆναι 1975.
- Λ α υ ρ ι ώ τ ο υ Κ., Ἱστορικὸν Προσκυνητάριον τῆς Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ὁρους, Ἀθῆναι² 1976.
- Λ ε λ ε δ ά κ η Α., Κισάμου καὶ Σελίνου, Περὶ τῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Κισάμου τῆς Κρήτης Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Κυρίας Ὁδηγητρίας τῆς ἐπικαλουμένης Γωνιάς, ΧΚ 2 (1913) 1-53.
- Μ ά λ α μ α Α., Πρέβεζα-Πάργα. Τουριστικὸς ὁδηγός, Ἀθήνα 1977.
- Μ α λ α ν δ ρ ά κ η Μ. Η., Περὶ τῶν ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ Μονῇ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ τῇ Νήσῳ Μνημείων τῆς Χριστιανικῆς Τέχνης, ΕΦ 35 (1936) 332-342.
- Ν τ α β ρ ί ν ο υ Γ. Ι. — Τ σ α π έ ρ α Α. Δ., Ἱστορία τῆς ἐν Εὐρυτανίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῇ θαυματουργοῦ εἰκόνης Παναγίας τῆς Προυσιωτίσσης, Ἀθῆναι 1957.
- Ο ί κ ο ν ο μ ά κ η - Π α π α δ ο π ο ύ λ ο υ Γ., Ἐκκλησιαστικὰ ἀργυρᾶ, Ἀθῆνα 1980.
- Π α ῖ σ ί ο υ Γ., ἱερ., Τὸ κατάστιχον τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἀγίου Νικολάου Σκαμνελίου ἀψλστ': 1736, ΗΕ 3 (1954) 475-480.
- Π α ν ί τ σ α Π. — Π α π α θ ε ο δ ώ ρ ο υ Π., Τὸ μοναστήρι τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, Αἴγιον 1966.
- Π (ά π α γ ι α ν ν ο π ο ύ λ ο υ) Α. Α., Βυζαντινὸν καὶ Χριστιανικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν, ΘΧΕ 2 (1937) 724-742.
- Π α π α δ ά κ η Μ. Μ., Τὸ μοναστήρι τοῦ Πρέβελι στὴν Κρήτη, Ἀθῆναι 1978.
- Π α π α δ ο π ο ύ λ ο υ Α., Ἀρχιμ., Ὁ Ἅγιος Λεόντιος Παλαιολόγος Μαμωνᾶς (1377-1452). Ἡ Μονὴ Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας (1620-1940). Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν, Θεσσαλονίκη 1940.
- Π α σ χ ά λ η Δ. Π., Μεσαιωνικῶν καὶ μεταγενεστέρων ἐπιγραφῶν τῆς νήσου Ἀνδρου συμπλήρωμα, ΕΕΒΣ 6 (1929) 203-215,

- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἱερὰ Κειμήλια καὶ Ἀγία Λείψανα τῆς ἐν Ἀνδρῶ εὐαγοῦς Μονῆς τῆς Παναχράντου, Ἀθηνᾶ 57 (1953) 45-59.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μοναστηρολογία τῆς νήσου Ἀνδρου. Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἀγίας, ΑΧ 10 (1961) 11-172.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ ἐν Ἀνδρῶ ἱερὰ μονὴ τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς τὰ Σόρα, ΑΧ 13 (1962) 5-110.
- Παυλοπούλου Ν., Ἀρχιμ., Τὰ Μουσεῖα τῆς Μονῆς Λειμῶνος, Λ ἀρ. 12, 10 (1981) 1-3.
- Πουλίτσα Π., Ἐπιγραφαὶ καὶ ἐνθυμήσεις ἐκ Βορείου Ἡπείρου, ΕΕΒΣ 5 (1928) 53-99.
- Πρεβελάκη Μ. Γ., Ἡ ἱερὰ Μονὴ «Πρέβελη» ΕΕΚΣ 1 (1938) 262-292.
- Προβατάκη Θ. Μ., Εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Ἰωάννη Κορνάρου στὴ μονὴ Τοπλοῦ Κρήτης, Ἀθῆνα 1982.
- Προβατάκη Θ. Μ., Τὸ Ἀγιον Ὅρος. Σύντομη ἱστορία τοῦ Ἀθῶ καὶ σχιαγραφία τῶν μνημείων του, Θεσσαλονίκη 1983.
- Πρωτοπαπᾶ Ν. Ι., Ἀρχιμ., Ἡ Παναγία τῆς Τήνου. Ἱστορία καὶ Τέχνη, Ἀθῆνα 1982.
- Ράμφου Ι. Σ., Πρωτοπρ., Τὰ Χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Κιμῶλου καὶ τῶν πέριξ νησίδων, ἐν Ἀθῆναις 1972.
- Ρούσσου Μ. Α., Σαντορίνη. Τὸ νησί τῆς φωτιᾶς, Ψυχιδό² ἀ.χ.
- Σακελλαροπούλου Μ., Μεσσηνίας, Ἡ ἱερὰ μονὴ τῶν Ἀγίων Τεσσαράκοντα ἐν Λακεδαίμονι. Ἱστορικὴ ἀποψὶς τῆς δράσεως αὐτῆς, ἐν Ἀθῆναις 1921.
- Σκιαδοπούλου Ι. Δ., Πρωτοπρ., Ὁ ναὸς τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος πόλεως Κερκύρας, Ἡ ἀπολύτρωσις ἀρ. 184-185, 10/11 (1982) 15-16.
- Σκουβαρᾶ Ε. Α., Ὀλυμπιώτισσα, Περιγραφή καὶ ἱστορία τῆς μονῆς, Κατάλογος τῶν χειρογράφων, Χρονικὰ σημειώματα, Ἀκολουθία Παναγίας Ὀλυμπιώτισσης, Ἐγγραφαὶ ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Μονῆς (1336-1900), Ἀθῆναι 1957.
- Σολομωνίδη Χ. Σ., Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης, Ἀθῆνα 1960.
- Σταλίδη Κ. Γ., Ἡ Ἀγία Τριάδα Ἐδέσσης, Ἐδεσσα 1977.
- Σταματίου Γ. Π., Ὁδηγὸς τοῦ Μουσείου τῶν Σπετσῶν, Ἀθῆναι 1966.
- Σταμούλη Μ., Κώδιξ Σηλυβρίας, Θρ. 14 (1940) 231-259.
- Στέκα Δ., Ἀρχιμ., Ἡ ἱερὰ μονὴ Τουρλιανῆ Ἀνωμέρας-Μυκόνου, ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της μέχρι σήμερον, Ἀθῆναι 1947.
- Σωτηρίου Γ. Α., Ἡ Συλλογὴ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ ἡ συμβολὴ της πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου, ΔΧΑΕ περ. Β' 1 (1925) 74-87.
- Τσιχνοπούλλου Ι. Π., Παναγία ἡ Χρυσορρωγιάτισσα ἱστορικὴ ἐν Κύπρῳ ἱερὰ μονή, ἐν Λευκωσίᾳ 1964 καὶ 1965,

- Τοῦ Αὐτοῦ, 'Η ἱερά Βασιλική καὶ Σταυροπηγιακὴ μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Μαχαιρᾶ, Λευκωσία 1968.
- Τσιτσέλη Η. Α., Κεφαλληνιακὰ σύμμεικτα. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν τῆς νήσου Κεφαλληνίας εἰς τόμους τρεῖς, Ἀθῆναι 1904, 1960.
- Τσουλκανάκη Ν., 'Ο Ἀρχιεπίσκοπος Καρπάθου Νεόφυτος Γριμάνης (Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐν Πάτμω οἴκου Γριμάνη), Ἐκκλησία καὶ Θεολογία 4 (1983) 201-238.
- Τωμαδάκη Ν. Β. — Βογιατζάκη Σ. Π., Σημειώματα ἐκ τῆς ἱερᾶς μονῆς Γωνιάς, ἐν Χανίοις 1931.
- Ὑπόυργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν, ἐκδ., Εἰδικὴ ἐκθεσὴ κειμηλίων προσφύγων, Ἀθήνα 1982.
- Χαλιορῆ Ν. Γ., «Τὸ Μοναστήρι» ἦτοι «ἡ Παλαιὰ μονὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεομήτορος» καὶ ἤδη Μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς νήσου Ὑδρας, Πειραιεὺς 1929.
- Χαραλαμποπούλου Β. Χ., Ἡ μονὴ Προδρόμου Γορτυνίας, Ἀθῆναι² 1972.
- Χαραμαντᾶ Γ. Δ., π., Ἐπισκοπικὴ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Καλύμνου, Κάλυμνος 1983.
- Χατζηδάκι Ι., Ἱστορία τῆς νήσου Μήλου, 1927.
- Χατζηφώτη Ι. Μ., Ἡ ἱ. Μονὴ Πανορμίτου Σύμης, Ἀθῆναι 1978.
- Χριστοπούλου Τ. Φ., Τὸ Μοναστήρι τῆς Ἀμπελακιώτισσας στὴ Ναυπακτία, Ρουμελιώτικο Ἡμερολόγιο 8 (1962-1964) 55-56.

β) Ξέναι:

- Arădeanu E. — Bodogae T. — Emandi L., Manastirea Hodes-Bodrog, Arab 1980.
- Baltrovic M., Natpisi na felonu od godine 1519, Starinar 6 (1889) 99-105.
- Bank A. V., Vizantijskoe Iskusstvo vo Sobranijach Sovetskogo Sojuza, Leningrad-Moskva 1965.
- Gândea V. — Simionescu C., Prezente culturale românești, Istanbul, Jerusalem, Paros, Patmos, Sinai, Alep, Bucuresti 1982.
- Dedekam H., Et byzantinsk broderi i Kunstindustrimuseet i Oslo, Kunst og Kultur 12 (1924) 73-93.
- Flemming J. — Lehmann E. — Schubert E., Dom und Domschatz zu Halberstadt, Köln 1972,

- Gošev N., Stari zapiski i natpisi, IV sv., Godišnik Nabogosl. Fakultet 13 (1936).
- Han V., Izložba «umetnički vez u Srbiji od XIV do XIX veka», MPU 6-7 (1960-1) 143-144.
- Heinemeyer E., Süddeutsche Stickereien des 13. und 14. Jahrhunderts, München 1958, Diss.
- Hubel A., Der Regensburger Domschatz, München-Zürich 1976.
- Ionescu C., Bunurile culturale-oflate la manastirile si bisericele din județul Prahova in anul 1860, BOR 97 (1979) 1223-1231.
- Jorga N., Art et littérature des Roumains, Paris 1929.
- Lazarides P., Santorin. Le monastère du Prophète-Élie, Athènes, ζ.χ.
- Makridy J., Le Musée Benaki d'Athènes, Mouseion 39-40 (1937) 157.
- Meyendorff J., The Three Lithuanian Martyrs: Byzantium and Lithuania in the fourteenth century, Eikon und Logos 2 (1981) 179-197.
- Milošević D., Umetnost u srednjovekovnoj Srbiji od 12. do 17. veka, Beograd 1980.
- Minisci T., Santa Maria di Grottaferrata, Roma 1966.
- Monedzukova A., Sofia prez vekovete, Sofia 1946.
- Monoranu O.—Mircea I., Monument historique et d'art, Bucarest 1977.
- Musicescu M. A., Catalogue raisonné de toutes les broderies de style byzantin conv. dans les monuments et musées de Roumanie, 1962.
- Nikolaeva T. V., Sobranie drevnerusskogo iskusstva v zagorskomp (MUS) Muzee, Leningrad 1968.
- Pandurski V., Pametnici na izkustvoto v carkovnija Istoriko-Arheologiceski Musej Sofija, Sofija 1977.
- Piltz E., Notes sur le «Petit Sakkos du Métropolitte Photius», Le pays du Nord et Byzance (Acta Universitatis Uppsaliensis Figura. Noca Series 19) 469-479. Συμπληρώσεις εις τὴν Diss. τῆς E. Piltz.
- Seibt W.-Sanikidze T., Schatzkammer Georgien. Mittelalterliche Kunst aus dem Staatlichen Kunstmuseum Tbilisi. Künstlerhaus Wien, 18. September bis 15. November 1981, Wien 1981.
- (Skrobucha H.), Kunstsammlungen der Stadt Recklinghausen, Ikonen-Museum, Recklinghausen 1968.

- Stojanovic D., Epitrahilj iz manastira Tismana, MPU 15 (1971) 31-40.
- Idel, Vez, Istorija Primenjene umetnosti kod Srbai tom srednjovekovna Srbija, Beograd 1977, 317-342.
- Theocharis M.- B.(ouras) L., Les broderies d' or. Splendeur de Byzance. Europalia 82. Hellas - Grèce. 2 October - 2 Décembre 1982. Musées royaux d'art et d'histoire. 220-224.
- Voinescu T., Comori de arta bisericeasca. Colectia Arhiepiscopiei Craiovei de la manastires Jitianu, Craiova 1980.

Β'. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΑΜΦΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ

1. Περὶ τῶν λειτουργικῶν ἀμφίων γενικῶς:

α) Ἑλληνικά:

Βαλλιάνου Θ., Ἐπιστολαὶ περὶ τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, συγγραφεῖσαι Ρωσιστὶ καὶ τὸ πέμπτον ἤδη ἐκδοθεῖσαι ἐν Πετροπόλει τὸ 1844, μετενεχθεῖσαι δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, Ἀθῆναι⁴ 1864.

Γεδεών Μ. Ι., Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἐν Κων/πόλει 1911, 1 τεύχ. Β', 224-7.

Τοῦ Αὐτοῦ, Περὶ τῶν ἱερῶν ἀντιμνησίων τρίτον, ΕΑ 38 (1918) 53-5, 70-1, τὸ τέταρτον ΕΑ 39 (1919) 73-5.

Θεοχάρι Μ. Σ., Ἡ βυζαντινὴ εἰκὼν τοῦ ἐν Τεργέστη καθηδρικοῦ ναοῦ, ΠΑΑ 37 (19-62) 254-260.

Μ(ωραΐτου) Δ., Ἀἱρ ΘΧΕ Ι (1936) 332-3.

Τοῦ Αὐτοῦ, Ἀντιμνήσιον ΘΧΕ 1 (1936) 1176-8.

Παπᾶ Α., Ἑλενουπόλεως, Βιβλιογραφία ἱερατικῶν καὶ λειτουργικῶν ἀμφίων τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, Θ 52 (1981) 754-778 καὶ ἀνάτ.

Τοῦ Αὐτοῦ, Κέραμος, Υ' (ὑπὸ ἐκδ.).

Τοῦ Αὐτοῦ, Μανδήλιον, Υ' (ὑπὸ ἐκδ.).

Τοῦ Αὐτοῦ, Σκέπη, Υ' (ὑπὸ ἐκδ.).

Τοῦ Αὐτοῦ, Εἰκονογραφία τῶν παραστατικῶν μαρτυριῶν τῆς ἀμφιολογίας (καὶ εἰδικώτερον τοῦ θέματος τῶν Συνόδων), Μνήμη Συνόδου (ὑπὸ ἐκδ.).

Τοῦ Αὐτοῦ, Προβλήματα γύρω στὶς ἐπιγραφές τῶν ἱερῶν ἀμφίων, ΕΕΘΣΠΘ 27 (1982) (ὑπὸ ἐκδ.).

Προβιλεγγίου Γ. Β., ἱερ., Εἰκὼν ἱστορικὴ καὶ θρησκευτικὴ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἑορτῶν, Ἑρμούπολις Σύρου 1907.

Ρούσσου Β., π., Μικρὸν Εὐχολόγιον (Ρωμαιο-Καθολικῆς Ἐκκλησίας), Ἑρμούπολις Σύρου 1930.

Σωμαρίπα Π. Θ., ἱερ. Στοιχεῖα Λειτουργικῆς, Ἀθῆναι 1940.

β) Ξέναι:

- Amanieu A., *Antimense, Dictionnaire du Droit Canonique* I (1935) 586-590.
- Dusanic S. S., *Antimins kao Naucni Objekat, Crkva Kalendar Srpske Pravoslavniije Patrijarsije za Prostu 1947 Godinu*, Beograd 1947, 60-63.
- Eberlein J. K., *Apparitio regis-revelatio veritatis. Studien zur Darstellung des Vorhangs in der bildenden Kunst von der Spätantike bis zum Ende des Mittelalters*, Wiesbaden 1982.
- Nabaa P., *Tò 'Antimḗnasion eis tḗn Byzantinḗn 'Eκκλησίαν*, Al-Masarat 1934, 287-294 (ἀραβ.).
- Onasch K., *Liturgie und Kunst der Ostkirche in Stichworten*, Leipzig 1981.
- Petrovskij A., *Antimins, Pravoslavnaja Bog. Entsiclopedia* I (1900) 797-809.
- Plank P., *Antiminsion, Lexikon des Mittelalters* I (1979) 693-694.
- Raes A., *Antimention, Tablit, Tabot, Proche-Orient Chrétien* 1 (1951) 59-70.
- Schmemann A., *Antimins, Canadian Orthodox Calendar for the Year 1972*, t. 21. Montreal-Toronto: Diocesan Council of the Orthodox Church in Canada, 51-55.
- Shipman A., *Antimensium, The Catholic Encyclopedia* 1 (1907) 563-564.
- Sydow E. v., *Die Entwicklung des figuralen Schmuckes der christlichen Altar-Antependia und Retabula bis zum 16. Jahrhundert*, Strassburg 1912.

2. Περὶ τῶν ἐκδόσεων τῶν λειτουργικῶν ἀμφίων εἰδικώτερον:

α) Ἑλληνικαί:

- , *Αἰτωλικόν*, ΘΧΕ 1 (1936) 669-670.
 - , *Βιβλίον ἱερῶν σκευῶν, ἀμφίων καὶ ἀντικειμένων τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Παντελ(εῖμονος Κουσγουντζουκίου)*, 1933-1934 (ἀνέκδοτον χειρόγραφον Κοινότητος Κουσγουντζουκίου).
 - , *Πατριαρχικὸν Σκευοφυλάκιον*, Ο 9 (1934) 186.
- Ἀντωνάκτου Ν. — Μαύρου Τ., *Ἑλληνικά μοναστήρια. Πελοπόννησος, Μονὲς Ἀρκαδίας*, Ἀθήνα 1979, 11.

- 'Α τ έ σ η Β. Γ., πρ. Λήμνου, 'Ιστορία τῆς 'Εκκλησίας τῆς Σκύρου, 'Αθήναι 1961.
- Β έ η Ν. Α., 'Ο 'Ελκόμενος Χριστός τῆς Μονεμβασίας μετὰ παρεκβάσεων περὶ τῆς αὐτόθι Παναγίας τῆς Χρυσαιτίσσης, ΠΑΕ περ. Γ' (1933) 33-96.
- Β ε λ α ν ι δ ι ώ τ ο υ Ι., 'Αρχιμ., 'Ο ἱερός ναός καὶ τὸ νεκροταφεῖον τῆς ἐν Τεργέστη 'Ελληνικῆς Κοινότητος, ΔΧΑΕ 10 (1911) 61-71.
- Β ε ν έ ρ η Τ., Κρήτης, Τὸ 'Αρκάδι διὰ τῶν αἰώνων, 'Αθήναι 1938.
- Β ι τ ᾱ λ η Φ. Α., 'Αρχιμ., 'Ο μητροπολιτικός ναός τοῦ 'Αγίου Σπυρίδωνος 'Απολλωνίας Σίφνου ('Ιστορία-Λαογραφία), 'Αθήναι 1984.
- Γ ε δ ε ώ ν Μ. Ι., Κώδιξ ἀφιερωμάτων καὶ δωρεῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναόν, ΕΑ 4 (1884) 568-571, 581-586.
- Γ ι α ν ν α ρ ο π ο ύ λ ο υ Ι., 'Η παρὰ τὴν Ζάλοχην Κορινθίας Μονὴ τοῦ Προφήτου 'Ηλιοῦ, Πελ. 7 (1969-70) 69-124.
- Γ ι α ν ν ο π ο ύ λ ο υ Ν. Ι., Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Θεσσαλίας, BCH 23 (1899) 396-416.
- Τ ο ῦ Α ὕ τ ο ῦ, 'Η ἱερὰ μονὴ Ξενιᾶς ἐν Θεσσαλίᾳ, 'Αθήναι 1934 (ἀνάτ. ἐκ τῶν Θεσσαλικῶν Χρονικῶν 4).
- Δ ε λ η β ο ρ ρ ι ᾶ Α., 'Οδηγὸς τοῦ Μουσείου Μπενάκη, 'Αθήνα 1980.
- Δ ε λ ι α λ ῆ Ν. Π., 'Αναμνηστικὸν Λεύκωμα Χαρίση, Κοζάνη 1935.
- Δ η μ η τ ρ ί ο υ Χ., 'Αρχιμ., Αἱ τρεῖς μεγάλοι ἱστορικαὶ μοναὶ Αἰγιαλείας καὶ Καλαβρύτων, ἐν 'Αθήναις 1932.
- Δ ώ ρ ι ζ α Γ. Ι., Οἱ Τήνιοι καλλιτέχνες καὶ τὰ Μουσεῖα τῆς Τήνου, 'Αθήναι 1979.
- 'Ε θ ν ι κ ῆ Τ ρ ᾱ π ε ζ α τ ῆς 'Ε λ λ ᾶ δ ο ς, ἐκδ., Μουσεῖα καὶ συλλογές τῆς 'Ελλάδος, 1970 καὶ τμηματικὴ ἀνατύπωσις ἐν ΕΛΤ ἀρ. 5 (1971) 305-318.
- 'Ε φ η μ ε ρ ι ς ἡ Π ᾱ τ μ ο ς, ἐκδ., Τὰ ἐγκώμια στὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, 'Αθήνα 1976.
- Ε ὕ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ Δ. Ε., 'Η 'Ελληνικὴ τέχνη, 'Αθήναι 1969.
- Ε ὕ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ Τ. Ε., Βρύλλειον-Τρίγλεια, ἐν 'Αθήναις 1934.
- Ζ ᾱ χ ο υ Α., Μεσαιωνικὰ μνημεῖα Γορτυνίας, ΛΔ 8 (1923) 59-84.
- Ζ η σ ί ο υ Κ. Γ., "Ερευνα καὶ μελέτη τῶν ἐν Μακεδονίᾳ χριστιανικῶν μνημείων, ΠΑΕ (1913) 219-251.
- 'Ι ω α ν ν ῖ δ ο υ Β. Χ. — Σ κ ο υ τ έ ρ η Β. Κ., Κατήχησις καὶ Λειτουργική, 'Αθήναι 1969.
- Κ α λ ι ν δ έ ρ η Μ. Α., Αἱ συντεχνίαι τῆς Κοζάνης ἐπὶ Τουρκοκρατίᾳ, Θεσσαλονίκη 1958.
- Κ α λ λ ι α μ β ᾱ κ ο υ Ι. Δ., 'Ιστορία τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς Κοζίτσης καὶ ὁ βίος τοῦ 'Αγ. Πολυκάρπου, 'Αθήναι 1970.

- (Κατὰ πότη Μ. Γ.), Κώδῃξ Τοπλοῦ, Μύσων 2 (1913) 186-188.
- Κέντρη Σ., Ἐκκλησίες καὶ ξωκκλήσια τῆς Νισύρου, Νισυριακά 8 (1982) 55-120.
- Κλεομβρότου Ι. Γ., Μητροπ. Μυτιλήνης, Mytilena Sacra, τ. IV, Ναοὶ-Κειμήλια (Ν-Ω), Ἱστορία-Τέχνη, Θεσσαλονίκη 1981.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἱεραὶ ἀποδημαίαι. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος εἰς Ἁγίον Ὅρος (Εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Διονυσίου), Ὁ Ποιμὴν 49 (1984) 8-12, 35-38.
- Κοντογιάννη Σ., Τὰ Ἀντιμήνια τοῦ Σκευοφυλακίου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐξαρχίας τοῦ Παναγίου Τάφου, Ἀθῆναι 1981 (ἀνὰτ. ἐκ τοῦ τιμητικοῦ τόμου εἰς τὸν καθηγ. Γ. Κονιδάρην).
- Κουτίβα Σ. Α., Ἡ παρὰ τὸν Φενεδὸν Κορινθίας Μονὴ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, Ἀρχεῖον Κορινθιακῶν Μελετῶν 1 (1971) 70-144.
- Κραψίτη Β., Ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησία τῆς Παραμυθιάς καὶ ὁ χρυσοκέντητος ἐπιτάφιος τῆς, Θεσπρωτικά 2 (1972) 139-143.
- Κτενᾶ Χ., Ἀρχιμ., Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἀθω ἱερά, Βασιλική, Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ μονὴ Δοχειαρίου καὶ αἱ πρὸς τὸ δοῦλον ἔθνος ὑπηρεσίαι αὐτῆς (963-1821), ἐν Ἀθήναις 1926.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Λεύκωμα τῆς ἐν Στεφανουπόλει ἐθνικῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐπὶ τῇ ἑκατονπεντηκονταετηρίδι αὐτῆς 1787-1937, Βουκουρέστιον 1937.
- Κυριακίδου Ε. Θ., Ἱστορία τῆς παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα Ἱερᾶς Βασιλικῆς Πατριαρχικῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Σουμελά, ἐν Ἀθήναις 1898.
- Κωστοπούλου Σ. Ν. καὶ Ἀδελφῶν, Ἐκκλησιαστικὰ σκεῦη - πολυέλαιοι - ξυλόγλυπτα. Κατάλογος Νο 11, Ἀθῆναι ἄ.χ.
- Λαμπάκη Γ., Μουσεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Μελέται, ἐργασίαι καὶ περιηγήσεις τοῦ 1898, ΔΧΑΕ 3 (1903) 63-111.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Περιηγήσεις, ΔΧΑΕ 5 (1905) 29-88, 6 (1906) 22-48, 8 (1908) 3-41, 10 (1911) 3-52.
- Λαμπρινίδη Μ. Α., Χοροβιώτισσα. Ἡ χιλιόχρονη μονὴ τῆς Ἀμοργοῦ, Ἀθῆναι 1980.
- Λάππα Κ., ἐπιμ., Ἀγία Λαύρα Καλαβρύτων. Α' Κείμενα ἀπὸ τὸν κώδικα τῆς Μονῆς (Κέντρον νεοελληνικῶν ἐρευνῶν Ε.Ι.Ε. 19), Ἀθῆναι 1975.
- Λαυριώτου Κ., Ἱστορικὸν Προσκυνητᾶριον τῆς Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἀγίου Ὁρους, Ἀθῆναι² 1976.
- Λιούφη Π. Ν., Ἱστορία τῆς Κοζάνης, ἐν Ἀθήναις 1924.
- Λυριτζῆ Γ. Θ., Ὁ Ὅσιος Νικάνωρ καὶ τὸ μοναστήρι του, Κοζάνη 1962.

- Μάλαμα Λ., Πρέβεζα-Πάργα. Τουριστικός οδηγός, Ἀθήνα 1977.
- Νταβαρίνου Γ. Ι. — Τσαπέρα Α. Δ., Ἱστορίαι τῆς ἐν Εὐρυτανίᾳ Ἱερᾶς Μονῆς Προυσοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῇ θαυματουργοῦ εἰκόνης Παναγίας τῆς Προυσιωτίσσης, Ἀθήναι 1957.
- Ὀικονομοπούλου Ι. Ζ., Ἱστορικὴ περιγραφή τοῦ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ Ἱερῷ Ναῷ «Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Ἱεροῦ Ἐπιταφίου. Ἀρχαιοτάτον θρησκευτικὸν κειμήλιον, ἐν Πάτραις 1899.
- Παζαρίδη Τ., Ἀρχιμ., (Τραχείας), Πῶς εἶδα τὸν Ἅγιον Νικόλαον τοῦ Γαλατᾶ, Ἀπόστολος Ἀνδρέας ἀρ. 345, 19.2. 8 (1958), 3,4.
- Παῖσιου Γ., ἱερ., Τὸ κατάστιχον τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἀγίου Νικολάου Σκαμνελίου ἀψλστ': 1736, ΗΕ 3 (1954) 475-480.
- Πανίτσα Π. — Παπαθεοδώρου Π., Τὸ μοναστήρι τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας (1620-1940). Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν, Θεσσαλονίκη 1940.
- Π(α)γιαννοπούλου Α. Α., Βυζαντινὸν καὶ Χριστιανικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν, ΘΧΕ 2 (1937) 724-742.
- Παπαδοπούλου Σ. Α., Ἐπιγραφές ἱ. Μονῆς Ἰωάννου θεολόγου (Δημοσιεύματα ΑΔ 9), Ἀθήναι 1966.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μονὴ Ἰωάννου Θεολόγου Πάτμου. Ἱστορικὸς καὶ ἀρχαιολογικὸς οδηγός, Πάτμος 1977.
- Παπαθεοδώρου Α., Ἡ ἱερὰ μονὴ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Δραμεσῶν Δωδώνης καὶ ἄλλα ἱερὰ μνημεῖα καὶ κειμήλια, Ἀθήναι 1969.
- Παπαϊωάννου Α. Α., Τὸ μοναστήρι τῆς Ἀγίας Τριάδος στὸ Βυθὸ Κοζάνης, Θεσσαλονίκη 1982.
- Πασχάλη Δ. Π., Μεσαιωνικαὶ καὶ μεταγενέστεραι ἐπιγραφαὶ τῆς νήσου Ἀνδρου, ΕΕΒΣ 4 (1927) 49-88.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μεσαιωνικῶν καὶ μεταγενεστέρων ἐπιγραφῶν τῆς νήσου Ἀνδρου συμπλήρωμα, ΕΕΒΣ 6 (1929) 203-215.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Μοναστηριολογία τῆς νήσου Ἀνδρου. Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἀγίας, ΑΧ 10 (1961) 11-172.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ ἐν Ἀνδρῷ Ἱερὰ μονὴ τοῦ Ἀγίου Νικολάου εἰς τὰ Σόρα, ΑΧ 13 (1962) 5-110.
- Παυλοπούλου Ν., Ἀρχιμ., Ἱερὰ Μονὴ Λειμῶνος 6. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Ἀγαλλιανός. Βίος-συγγράμματα-θαύματα, Μυτιλήνη 1972.
- Τοῦ Αὐτοῦ, Τὰ Μουσεῖα τῆς Μονῆς Λειμῶνος, Α ἀρ. 12, 10 (1981) 1-3.
- Περάνθη Μ., Ἀρτα. Τουριστικὸς οδηγός, ἀ.τ. 1959.
- Πουλή Ι. Μ., Πρωτοπρ., Τὸ Χαλκεῖδς τῇ Χίου, τ. Β'. Ἡ Ἐκκλησία, Ἀθήναι 1983.
- Πρεβελάκη Μ. Γ., Ἡ ἱερὰ μονὴ «Πρέβελη», ΕΕΚΣ 1 (1938) 262-292.

- Προβατάκη Θ. Μ., Τὸ "Ἅγιον Ὄρος. Σύντομη ἱστορία τοῦ "Αθω καὶ σκιαγραφία τῶν μνημείων του, Θεσσαλονίκη 1983.
- Πρωτοπαπᾶ Ν. Ι., Ἀρχιμ., Ἡ Παναγία τῆς Τήνου. Ἱστορία καὶ τέχνη, Ἀθήνα 1982.
- Ράμφου Ι. Σ., Πρωτοπρ., Τὰ χριστιανικά μνημεῖα τῆς Κιμώλου καὶ τῶν πέριξ νησίδων, ἐν Ἀθήναις 1972.
- Ρούσσου Μ. Α., Σαντορίνη. Τὸ νησί τῆς φωτιᾶς, Ψυχικό² ἄ.χ.
- Σακελλάρειο Α. Ν., «Ἐκφρασις» τοῦ ἐν Μηλέαις τοῦ Πηλίου Ὄρους ναοῦ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν καὶ τῶν Ἁγίων Πάντων, Ἀθήναι 1977.
- Σακελλάρου Μ., Μεσσηνίας, Ἡ ἱερὰ μονὴ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα ἐν Λακεδαίμονι. Ἱστορικὴ ἀποψὶς τῆς δράσεως αὐτῆς, ἐν Ἀθήναις 1921.
- Σκαμπάβια Κ., Ὁ κεντητὸς ἐπιτάφιος τῆς Μαριώρας στὰ Νέα Μουδανιά, ΠΣΒΜΑΤ 76.
- Σκιδόπουλου Ι. Δ., Πρωτοπρ., Ὁ ναὸς τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος Πόλεως Κερκύρας, Ἡ Ἀπολύτρωσις ἀρ. 184-185, 10/11 (1982) 15-16.
- Σκουβαρᾶ Ε. Α., Ὀλυμπιώτισσα. Περιγραφή καὶ ἱστορία τῆς μονῆς, Κατάλογος τῶν χειρογράφων, Χρονικὰ σημειώματα, Ἀκολουθία Παναγίας Ὀλυμπιώτισσης, Ἐγγραφα ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Μονῆς (336-1900), Ἀθήναι 1967.
- Σταλίδης Κ. Γ., Ἡ Ἁγία Τριάδα Ἐδέσσης, Ἐδεσσα 1977.
- Σταμούλης Μ., Κώδιξ Σηλυβρίας, Θρ. 14 (1940) 231-259.
- Στέκα Δ., Ἀρχιμ., Ἡ ἱερὰ μονὴ Τουρλιανῆ Ἀνωμέρας-Μυκόνου, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον, Ἀθήναι 1947.
- Στογιόγλου Γ. Α., Ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ Πατριαρχικὴ Μονὴ τῶν Βλατάδων (Ἀνάλεκτα Βλατάδων 12), Θεσσαλονίκη 1971.
- Σύνδεσμος Προσφύγων Μουδανίων, ἐκδ., Ἀντίλαλοι ἀπὸ τὰ Μουδανιά καὶ τὰ γύρω, Θεσσαλονίκη 1931.
- Σωτηρίου Γ. Α., Ἡ Συλλογὴ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας καὶ ἡ συμβολὴ της πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου, ΔΧΑΕ περ. Β' 4 (1925) 74-87.
- Τοῦ Αὔτου, Ἡ μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας, Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος 2 (1925) 183-398.
- Τοῦ Αὔτου, Περὶ τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κειμηλίων, ΑΔ 4 (1918) 46-80 καὶ ἀνάτ. ἐν Ἐπετηρίδι τῶν Καλαβρύτων 9 (1977) 140-154.
- Τσικνόπουλου Ι. Π., Παναγία ἡ Χρυσορρωγιάτισσα ἱστορικὴ ἐν Κύπρῳ Ἱερὰ Μονή, ἐν Λευκωσίᾳ 1954 καὶ 1965.

- Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Μαχαιρᾶ, Λευκωσία 1968.
- Τωμαδάκης Ν. Β., Ἀγιοὶ Ἀνάργυροι παλαιὸς καθεδρικός ναὸς Χανίων, ἐν Ἀθήναις 1969.
- Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν, ἐκδ., Εἰδικὴ ἔκθεσις κειμηλίων προσφύγων, Ἀθῆνα 1982.
- Χαράλαμπος οὐλου Β. Χ., Ἡ μονὴ Προδρόμου Γορτυνίας, Ἀθῆναι² 1972.
- Χατζηφώτης Ι. Μ., Τουριστικὸς ὁδηγὸς τῆς νήσου Σύμης, Σύμη² 1973.
- Χρυσόστομος, Θαυμακοῦ, Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἐνθυμήσεις τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἰστιάδας, Ἀθῆναι 1959 (ἀνάτ. ἐκ τοῦ Ἀρχείου Εὐβοϊκῶν Μελετῶν 6).

β) Ξέναι:

- , Jefimijina pohvala Knzu Lazaru, Pravoslavni Misionar ἀρ. 139, 24 (1981) 122-123.
- , Mount Athos, National Geographic ἀρ. 6,12, 164 (1983) 739-765.
- Căndea V.—Simionescu C., Mont Athos. Présences roumaines, Bucuresti 1979.
- Chatzidakis M., Le Musée byzantin d'Athènes (La Revue Française Suppl. au no 181), Paris 1965.
- Dunsan D., Le Kremlin et ses trésors, Lausanne 1961.
- Eitrem S., La Sainte Ablution sur une broderie en argent byzantine, Εἰς μνήμην Σ. Λάμπρου, Ἀθῆναι 1935, 158-161.
- Flemming J., Byzantinische Schatzkunst, Berlin 1979.
- Flemming J.—Lehmann E.—Schubert E., Dom und Domschatz zu Halberstadt, Köln 1972.
- Grabar A., Le thème du «gisant» dans l'art byzantin, Cahiers Archéologiques 29 (1980/1) 143-156.
- Idem, Zametka o metode i zivljenija tradicij ikonopisi v ruskoj zivopisi XV-XVI vekov, Trudy Otdela drevnerus. lit. 36 (1981) 289-294.
- Han V., Izložba «umetnički vez u srbiji od XIV do XIX veka», MPU 6-7 (1060-1061) 143-144.
- Ionescu C., Bunurile culturale-aflate la manastirile si bisericile din judetul Prahovz in anul 1860, BOR 97 (1979) 1223-1231.
- Lazarev V., Iskusstvo Novgoroda, Moskva Leningrad 1947.

- Lazaridès P., Santorini. Le monastère du Prophète-Élie, Athènes, *ἄ.χ.*
- Macridy T., Le Musée Benaki d'Athènes, *Museum* 39-40 (1937) 157.
- Minisci T., Santa Maria di Grottaferrata, Roma 1966.
- Monoranu O. — Mircea I., Putna. Monument historique et d'art, Bucarest 1977.
- Mutaftchiev P., Carkovni starini ot XVII i XVIII vèk, *Izvestija Balgarskoto Archeologicesko Druzestvo* 2 (1911) 15-45.
- Nikolaeva T. V., Sobranie drevnerusskogo iskusstva v zagorskom (MUS) Muzei, Leningrad 1968.
- Nicolescu G. — Mircea I., Sucevita, Bucarest 1977.
- Pandurski V., Pametnici na izkustvoto v carkovnja Istoriko-Archeologiceski Muzej Sofija, Sofija 1977.
- Petit L., Le Monastère de Notre-Dame de Pitié en Macedoine, *Bulletin de l'Institut Archéologique Russe à Constantinople* 6 (1900) 1-153.
- Rahmer A., Ikonen-Ostkirchliches Kunstgewerbe, München *ἄ.χ.*
- Seibt W. - Sanikidze T., Schatzkammer Georgien. Mittelalterliche Kunst aus dem Staatlichen Kunstmuseum Tbilisi, Künstlerhaus Wien 18. September bis 15. November 1981, Wien 1981.
- (Skrobucha H.) Kunstsammlungen der Stadt Recklinghausen. Ikonen-Museum, Recklinghausen 1968.
- Stojanovic D., Vezena ikona iz XIV veka, *MPU* 8 (1962) 25-37.
- Idem, Vez Istorija Primenjene Umetnosti Kod srba i tom srednjovekovna srbija, Beograd 1977, 317-342.
- Symonds M.-Preece L., Needlework through the ages, *ἄ.τ.* 1928.
- Theocharis M.—B(ouras) L., Les broderies d'or. Splendeur de Byzance. *Europalia* 82. Hellas-Grèce. 2 Octobre—2 Décembre 1982. *Musées royaux d'art et d'histoire*, 220-224.
- Townsend G., Some Greek Liturgical Embroideries, *Bulletin of the Museum of Fine Arts* 42 (1944) 74-76.